

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовео комисију:		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. др Васиљевић Ђорђе	ванредни професор	геоекологија, 01.10.2020.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		председник
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. др Стојановић Владимир	редовни професор	друштвена географија, 01.10.2014.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. др Вујичић Мирослав	ванредни професор	туризам, 01.10.2020.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. др Пантелић Милана	ванредни професор	друштвена географија, 01.12.2017.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду		члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5. др Јовичић Добрица	редовни професор	туризмологија, 15.05.2013.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора

Одсек за туризмологију, Географски
факултет, Универзитет у Београду

установа у којој је запослен-а

члан

функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
Сања, Радисав, Обрадовић
2. Датум рођења, општина, држава:
03.09.1992., Ваљево, Република Србија
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив:
Природно-математички факултет, Мастер академске студије
(модул Туризам), Мастер туризмолог.
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:
2018, Доктор наука - геонауке (туризам)

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Одрживи развој туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Докторска дисертација садржи 266 страница, 9 поглавља, 48 фотографија, 27 табела, 1 графикон, 5 прилога и укупно 532 навода литературе и других извора података (54 су референце веб-сајтова).

Поред Предговора и Кључне документацијске информације, као издвојених делова у раду, докторска дисертација **Одрживи развој туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“** садржи следећа поглавља:

1. **Увод** (14-19) – даје увид о: одрживом развоју, одрживом туризму, концепту УНЕСКО резервата биосфере, туризма у резерватима биосфере, циљу, предмету и задацима истраживања, методама и фазама истраживања и прегледу дисертације.
2. **Преглед досадашњих истраживања** (20-71) – у првом делу поглавља представљен је УНЕСКО програм „Човек и биосфера“ и дефинисан је појам резервата биосфере, као и њихови циљеви. Објашњен је процес проглашења резервата биосфере, представљене његове функције и приказан територијални концепт резервата биосфере. Приказани су неки примери успешног управљања резерватима биосфере у свету и указано је на значај адекватног управљања.
У другом делу овог поглавља представљен је однос туризма и резервата биосфере. Прво је представљен и објашњен концепт одрживог развоја и одрживог туризма, утицаји развоја туризма, одрживи туризам у резерватима биосфере, резервати биосфере као туристичке дестинације, екотуризам у резерватима биосфере и примери развоја туризма у резерватима биосфере региона.
3. **Опис истраживаног подручја** (75-109) – у овом поглављу представљен је Резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“, његов настанак и значај. Затим је представљен географски положај Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. Затим су представљени природни потенцијали (рељеф, клима, воде, биљни и животињски свет) Резервата биосфере „Бачко Подунавље“ и друштвени потенцијали (становништво, насеља, привреда, културно-историјски споменици). На крају поглавља приказан је промет туриста и смештајни капацитети овог подручја.
4. **Заштита природе у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“** (116-123) – у овом поглављу представљена је прва од три функције резервата биосфере - заштита. Функција заштите се односи на заштиту природног и културног диверзитета, као и генетске варијације, врста, екосистема, предела и обезбеђивање услуга. Затим су представљена заштићена природна добра која се налазе у оквиру Резервата биосфере „Бачко Подунавље“.
5. **Анализа постојећег модела управљања у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“** (126-128) – у овом поглављу је објашњена потреба за управљањем туризмом у резерватима

биосфере и образложена функција логистичке подршке резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

6. Одрживи туризам у Резервату биосфере „Бачко Подунавље” (132-163) – У овом поглављу представљени су одрживи облици туризма на простору Резервата биосфере „Бачко Подунавље“, као и појединачних целина које се налазе на територији резервата.

7. Методолошки оквир истраживања (164-183) – садржи научна образложења примене одабраних метода истраживања. У првом делу поглавља је представљена улога локалних заједница у одрживом развоју туризма, затим је образложена изабрана скала за мерење ставова локалног становништва према развоју одрживог туризма (СУС-ТАС скала), кроз примере досадашње употребе скале у студијама случаја широм света. У овом поглављу представљено је и формирање узорка истраживања, како је спровођена анализа података и утврђене хипотезе истраживања. Затим ће бити представљена методологија која је коришћена за анализу квалитета воде Дунава на мерним станицама Бездан и Богојево које се налазе у оквиру Резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

8. Резултати истраживања и дискусија (184-205) – приказани су резултати добијени помоћу методолошких инструмената који су образложени у претходном поглављу. С обзиром да се у овом поглављу налази и дискусија, сви добијени резултати су пропраћени адекватном дискусијом. У првом делу поглавља представљене су социо-демографске карактеристике испитаника и њихово поређење са резултатима пописа 2011. године. У другом делу поглавља приказана је свесност испитаника о постојању Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. У трећем делу анализирани су резултати добијени помоћу тестирања СУС-ТАС скале, уз помоћ факторске анализе података, дескриптивне статистичке анализе, статистичких корелација, т-теста за независне узорке и анализом резултата добијених помоћу једнофакторске анализе варијансе. Како би се узела и еколошка одрживост у четвртм делу овог поглавља представљени су резултати анализе квалитета воде Дунава у сврху развоја екотуризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“.

9. Закључак (214-220) – увид у научни и практични допринос теоријског и теренског истраживања. Тежиште је стављено на постигнуте резултате, њихов научни и практични допринос, као и ограничења истраживања, где је скренута пажња на основне проблеме администрације, праксе и теорије о сегментима одрживог туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“. Такође, представљене су идеје и предлози за будућа истраживања и практични савети који су имали за циљ да сугеришу и мотивишу покретање промена које могу довести до побољшања квалитета понуде одрживог туризма и већег благостања локалног становништва Бачког Подунавља.

Литература (222-255) – се састоји од 532 навода литературе и других извора података (54 су референце веб-сајтова)

Прилог 1 - Анкетни упитник (256)

Прилог 2 - Листа табела (261)

Прилог 3 - Листа карти (262)

Прилог 4 - Листа слика (263)

Прилог 5 - Листа графикона (264)

Биографија аутора (265) - садржи релевантне податке о кандидаткињи.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације *Одрживи развој туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“* је јасно постављен и указује на проблематику која се изучава унутар дисертације, чиме имплицира на њен предмет, задатак и циљ.

1. Увод

У уводном делу кандидати приказује кратак преглед, генералне податке и опште ставове и стање одрживог развоја, туризма уопште, као и одрживог туризма. Овде се јасно указује на важност тематике дисертације, како за животну средину тако и за човека. Посебан акценат је дат на организацију УНЕСКО и концепт резервата биосфере, што је и предмет ове дисертације.

Овај део дисертације је даље подељен тематски на три дела где су представљени (1) Циљ, предмет и задаци истраживања, (2) Методе и фазе истраживања и (3) Преглед дисертације.

Као главни циљ наводи се разумевање одрживог развоја истраживањем туризма у резервату биосфере и ставова локалних заједница према одрживом туризму што представља актуелну и

важну тематику из релевантне области која се у дисертацији изучава. Такође су у овом делу јасно представљени и темељно постављени предмет, концепти, теорије и задаци тезе. Коришћене методе у раду су адекватне и комплексне и допринеће научно-истраживачком раду на дисертацији као и концепту одрживог развоја и туризма у истраживаној области али и шире. На крају уводног дела дат је и преглед дисертације према поглављима одређених садржајем.

2. Преглед досадашњих истраживања

У овом поглављу представљени су владајући ставови и досадашња истраживања на пољу одрживог развоја као и УНЕСКО програм „Човек и биосфера“, кроз који је дефинисан појам резервата биосфере и њихови циљеви. С обзиром да је то предмет рада, у овом делу је детаљно представљен и процес проглашења резервата биосфере, његове функције и приказан територијални концепт резервата биосфере. Ради што бољег представљања значаја резервата биосфере, представљени су и примери успешног управљања резерватима биосфере у свету и указано је на значај адекватног управљања. На крају поглавља је представљена спона између резервата биосфере и туризма. У поглављу је коришћен велики број референци, пре свега адекватних истраживања и модерне литературе, као и студије које се дефинисале одрживи развој и облик туризма заснован на њему.

3. Опис истраживаног подручја

У поглављу је јасно и темељно дат опис истраживаног подручја, односно Резерват биосфере „Бачко Подунавље“. На самом почетку је приказан Резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ који је још увек у настанку али представља подручје из ког је настао предмет ове дисертације. Након тога, аутор је представио истраживано подручје кроз његов географски положај. Затим је представљен географски положај Резервата биосфере „Бачко Подунавље“, кроз опис позиције резервата унутар Републике Србије, као и на локалном нивоу, саобраћајну повезаност, близину других заштићених подручја, као и заштићена подручја унутар самог резервата. У другом делу овог поглавља представљени су сви елементи природних потенцијала Резервата, устаљеном редоследу: рељеф, клима, воде, биљни и животињски свет. Овај део веома јасно указује на оправданост заштите и даље промоције овог подручја у смислу конзервације природних добара као и атрактивности за потребе одрживог туризма. Након тога, аутор је представио и друштвене потенцијале (становништво, насеља, привреда, културно-историјски споменици) који истовремено описују подручје али додају и комплементарне вредности, пре свега за развој туристичке дестинације. Додатни део овог поглавља је приказан на крају кроз податке о промету туриста и смештајним капацитетима, као логистике за тренутни и даљи развој одрживог туризма на истраживаном подручју.

4. Заштита природе у Резервату биосфере ”Бачко Подунавље”

У поглављу је представљен степен и стање заштите у заштићеним природним добрима које припадају резервату. Свако заштићено природно добро је представљено детаљно, кроз одвојено потпоглавље и веома детаљно је описан сваки важан сегмент за предмет и циљ ове дисертације. Пре свега је представљен биодиверзитет подручја кроз информације о историји заштите, величини станишта и екосистема, управљању, специфичним и јединственим природним облицима и врстама, као и проблемима очувања екосистема и природе уопште (људске интервенције и стање популације животињског света).

5. Анализа постојећег модела управљања у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“

У поглављу су представљени начини како се управља туризмом у резерватима биосфере и детаљно је приказан начин управљања Резерватом биосфере „Бачко Подунавље“. Кандидат је јасно указао на поливалентно управљање овим подручјем и његовим зонама, као и расподелу обавеза и одговорности од стране установа и институција које се баве различитим видом пословања (нпр. ЈП Војводинашуме, Спортско рекреативни центар Тиквара, Министарство пољопривреде и заштите животне средине, итд.). Такође, у овом делу кандидат указује и на различите пројекте и истраживања који су спровођени на овом подручју, а посебно оних који се тичу очувања и праћења екосистема.

6. Одрживи туризам у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“

У овом делу су представљени одрживи облици туризма на простору Резервата биосфере „Бачко Подунавље“, односно његових појединачних целина (СРП „Горње Подунавље“, СРП „Карађорђево“, ПП „Тиквара“). Као што се могло претпоставити, посебан акценат је дат на екотуризам и облике туризма заснованим на природним добрима. Додатно је појашњено зонирање заштићеног подручја кроз употребу различитих подручја и њихове намене, са детаљним описом три локалитета на којима се упражњавају туристичке активности: Карапанца (северни део), Штрбац (централни део СРП „Горње Подунавље“) и Бестремент (јужни део СРП „Горње Подунавље“, централни део Резервата биосфере „Бачко Подунавље“). У оквиру овог поглавља, кандидат је представио и важне сегменте који су предуслов добро организованог одрживог туризма, као што су носећи капацитет, мониторинг посетилаца и етички кодекс. Такође, аутор је представио и остале облике туризма, који у већој или мањој мери имају везе са природним окружењем али и који имају утицај на његов квалитет (спортско-рекреативни туризам, сеоски туризам, рурални туризам, ловни туризам, риболовни туризам, манифестациони туризам, циклотуризам, гастрономски туризам, бањски туризам, наутички туризам, вински туризам, верски и пословни туризам). У овом делу, аутор је представио и туристичке организације које послују на истраживаном подручју. На крају поглавља дата је СВОТ анализа одрживог туризма Резервата биосфере „Бачко Подунавље“ у виду табеле.

7. Методолошки оквир истраживања

У овом поглављу представљене су методе које су примењене у дисертацији као и образложења њихових примена. У делу 7.1 је дат осврт на улогу локалних заједница у одрживом развоју туризма. Преглед досадашњих истраживања. У наредном делу поглавља је дато образложење о избору, и детаљно је представљена скала за мерење ставова локалног становништва према развоју одрживог туризма (СУС-ТАС скала), кроз примере досадашње употребе скале у студијама случаја широм света (САД, Турска, Кипар). Кандидат је јасно указао на оправданост употребе ове методологије која на темељан и веома прецизан начин указује на однос локалних становника према одрживом развоју и туризму. Након тога, представљено је формирање узорка истраживања, на који начин су прикупљани подаци, како је спровођена анализа података и постављене су хипотезе истраживања. На крају, као додатна вредност ка постизању одрживог развоја је спроведена анализа квалитета воде Дунава на мерним станицама Бездан и Богојево које се налазе у оквиру Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. У овом делу је представљена методологија (Једносмерна анализа варијансе (ANOVA) и Анализа главних компоненти) и параметри (температура, рН, проводљивост, растворени кисеоник, БПК₅, суспендоване чврсте материје, нитрати, нитрити, ортофосфати и амонијум јон)) који су коришћени за ову намену.

8. Резултати истраживања и дискусија

У овом поглављу кандидат је приказао резултате добијене помоћу методолошких инструмената и статистичког пакета за друштвене науке (СПСС) који су образложени у претходном поглављу. У првом делу кандидат износи резултате ставова локалног становништва Бачког Подунавља према одрживом развоју туризма. Ту пре свега представља социо-демографске карактеристике испитаника, односно локалног становништва истраживаног подручја, где се подаци у многим сегментима чак поклапају са пописом становништва из 2011. године. Након тога износи резултате групе питања везаних за свест и разумевање Резервата биосфере Бачко Подунавље, где су испитаници дали веома високе оцене што значи да су препознали значај Резервата. Наредни део је везан за факторску анализу групе одговора (41 ставке) које се тичу односа локалних заједница према одрживом развоју туризма. Као резултат факторске анализе издвојило се седам фактора и сви критеријуми поузданости модела и анализе су према препорученим вредностима. Потом је кандидат анализирао ставове локалних заједница према СУС-ТАС факторима и добили су се веома корисни и занимљиви резултати, а посебно у погледу вредновања природних ресурса и става према природи уопште, али и према димензијама које се тичу развоја туризма. Генерално гледано, локално становништво је показало слагање са свим факторима СУС-ТАС скале, осим са димензијом „Перципирани социјални трошкови“, што је било и очекивано на овом нивоу развоја туризма. Осим факторске анализе, аутор је урадио и корелациону регресију и АНОВА тест на различите социо-демографске податке (старост, радни статус, образовање, итд.) како би се утврдила њихова могућа повезаност са СУС-ТАС факторима. Резултати су показали одређене повезаности на које је кандидат јасно указао и научно их интерпретирао. У последњем делу

поглавља, кандидат је приказао резултате анализе квалитета воде Дунава у сврху развоја екотуризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“. С обзиром да се у овом поглављу налази и дискусија, сви добијени резултати су пропраћени адекватном дискусијом.

9. Закључак

У последњем поглављу дисертације приказана су закључна разматрања кроз увид у научни и практични допринос теоријског и теренског истраживања током писања ове дисертације. Као додаток, представљене су идеје и предлози за будућа истраживања и практични савети који су имали за циљ да сугеришу и мотивишу покретање промена које могу довести до побољшања квалитета понуде одрживог туризма и већег благостања локалног становништва истраживаног подручја. Као генерални закључак се наводи потврда опште хипотезе дисертације а у делу 9.1. Научни и практични допринос истраживања су потврђене или одбачене све подхипотезе. У наредним пасусима тежиште је стављено на постигнуте резултате, њихов научни и практични допринос, корисност резултата истраживања управљачима и за промоцију, као и ограничења истраживања, где је скренута пажња на основне проблеме администрације, праксе и теорије о сегментима, али и предлози за наредне кораке ка формирању и развоју одрживог туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“.

Литература и извори података

Поглавље Литература обухвата укупно 532 навода, од чега је 54 извора са веб сајтова. Комисија сматра да је кандидат користио обимну, релевантну и савремену инострану и домаћу литературу, што је утицало да тематика рада буде адекватно обрађена тако да задовољава критеријуме једне докторске дисертације.

Прилози

У оквиру овог поглавља кандидат је издвојио пет група прилога. Први прилог представља анкетни упитник, док су остали прилози листе табела, карти, слика и графикона. Комисија сматра да је кандидат укључио и приказао све неопходне прилоге који подржавају једну студију квалитета докторске дисертације.

Биографија

У оквиру поглавља Биографија кандидат Сања Обрадовић наводи релевантне податке из своје биографије. Комисија сматра да је кандидат издвојио најважније чињенице, односно ток образовања, резултате досадашњег научно-истраживачког рада и искуства која се тичу раду на програмима стручног усавршавања наставника. Нарочито се истиче рад кандидата на пројектима, конференцијама као и објављивању резултата истраживања из дисертације у међународним часописима.

Полазећи од свега претходно наведеног, Комисија је позитивно вредновала све делове докторске дисертације кандидата Сање Обрадовић.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

1. **Obradović, S., Pantelić, M., Stojanović, V., Tešin, A., Dolinaj, D. (2020).** Danube water quality and assessment on ecotourism in the Biosphere Reserve 'Bačko Podunavlje' in Serbia. *Water Supply* 20(4): 1215-1228. doi: <https://doi.org/10.2166/ws.2020.036> M23
2. **Obradović, S., Stojanović, V., Kovačić, S., Jovanović, T., Pantelić, M., & Vujičić, M. (2021).** Assessment of residents' attitudes toward sustainable tourism development, a case study of Biosphere Reserve "Bačko Podunavlje", Serbia. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 35. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2021.100384> M22

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Главни циљ ове дисертације био је да допринесе свеобухватнијем разумевању одрживог развоја истраживањем туризма у резервату биосфере и ставова локалних заједница према одрживом туризму. Кроз утврђивање ставова локалног становништва (узорак 1233) у десет насеља „Бачког Подунавља“ дошло се до закључка да Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ има локално становништво које подржава развој одрживог туризма у сваком смислу и жели да буде укључено у доношење одлука у вези са туризмом и спровођењем активности туризма. Локално становништво разуме значај постојања Резервата биосфере и сматра да природне и културне ресурсе треба очувати и сада и у будућности. Резултати су показали да је локално становништво свесно да Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ постоји и шта тај појам уопште значи што је од велике важности за очување овог простора. Утврђено је да Бачко Подунавље има веома добре локалне заједнице које подржавају активности одрживог развоја туризма у свакој од разматраних области. Локално становништво је показало спремност и вољу да буде укључено у развој туризма и да учествује у доношењу одлука. Оно што је битно јесте да је локално становништво свесно да је веома важно обезбедити дугорочно планирање и спречити негативне утицаје развоја туризма. Локално становништво сматра да би се квалитет њиховог живота побољшао и да би развојем туризма подручје добило економске користи. Важна је и чињеница да туристичке активности у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“ су корисне и доступне и локалном становништву и посетиоцима. Пре свега, едукативне стазе омогућавају не само посетиоцима, већ и локалном становништву да схвате значај вредности Резервата биосфере и остваре креативан контакт са природом, али истовремено подижу свест о заштити природе.

Секундарни циљ ове дисертације је да утврди да је квалитет Дунава такав да неће угрозити биодиверзитет, а самим тим ни развој одрживих облика туризма. Закључак који се може извести на основу резултата добијених анализом параметара квалитета воде Дунава, с обзиром на задовољавајући еколошки статус Дунава на овим деоницама, не постоји опасност да биодиверзитет овог подручја буде угрожен лошим квалитетом воде, што у потпуности оправдава могућности развоја екотуризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“. Резултати овог истраживања показују потпуно оправдање интезивнијег развоја екотуризма Резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

Резултати истраживања јасно и експлицитно одговарају задацима, циљевима и постављеним хипотезама. Закључци истраживања представљају базу за даља научна истраживања, док практичну примену ауторка приказује кроз резултате ове докторске дисертације.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидат Сања Обрадовић је на примерен и јасан начин презентовала и тумачила резултате истраживања и целокупан рад на докторској дисертацији је адекватан проблематици студије. Коришћена литература је савремена и релевантна за тему истраживања. Све примењене статистичке анализе су научно оправдане и адекватне за прикупљене податке. Добијени резултати су приказани прецизно, детаљно и систематично (кроз табеле и графиконе) пратећи постављене хипотезе и подхипотезе. Кандидат на смислен и задовољавајући начин тумачи добијене резултате, повезује их са резултатима претходних истраживања (посебно СУС-ТАС анализу), истиче практичне импликације и даје конкретне предлоге за даљи развој, решавање проблема и унапређење одрживог туризма на истраживаном подручју.

Напомена: докторска дисертација је у библиотеци ПМФ-а прошла проверу плагијарности применом софтвера iThenticate, који је показао да “similarity index” износи 10% (према упутству произвођача све вредности испод 15% представљају оригиналан рад)

Комисија констатује да је кандидат Сања Обрадовић на одговарајући начин приказао и тумачио резултате истраживања, односно да овај рад испуњава све критеријуме који су карактеристични за докторске дисертације из области туризма и геоекологије.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Комисија сматра да је докторска дисертација кандидата Сање Обрадовић написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Комисија констатује да докторска дисертација Сање Обрадовић садржи све битне елементе оригиналног научног рада из области туризма и заштите природе (геоекологије).

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

У овој дисертацији извршено је детаљно анализирање ставова локалног становништва, као и квалитета воде Дунава, и тиме су обухваћени важни сегменти одрживости. Кандидаткиња је користила методологију познату и прихваћену у светској научној литератури и научној заједници, чиме је омогућено поређење добијених резултата са истим или сличним истраживањима у свету.

Дисертација је обухватила и све три функције резервата биосфере на примеру Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. Употребом СУС-ТАС скале вредновани су ставови локалног становништва према одрживом развоју туризма овог подручја. Анализим десет параметра воде утврђен је квалитет воде Дунава и да је он одговарајући односно да неће угрозити биодиверзитет, а ни развој екотуризма.

На основу спроведених анализа дошло се до препорука за даље анализирање ове проблематике и доносиоцима одлука за планирање активности у овој области.

На основу наведеног Комисија констатује да је докторска дисертација кандидата Сање Обрадовић оригиналан научни рад и да пружа важан и конкретан допринос туризму и геоекологији.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Детаљним прегледом докторске дисертације кандидата Сање Обрадовић, Комисија није уочила недостатке који би утицали на резултате истраживања и закључке рада.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

- а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;**
б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);
в) да се докторска дисертација одбије.

На основу укупног сагледавања и вредновања докторске дисертације кандидата **Сање Обрадовић** под називом **Одрживи развој туризма у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“**, Комисија позитивно оцењује поменути дисертацију и предлаже Наставно-научном већу Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду **да прихвати позитивну оцену и одобри кандидату да докторску дисертацију под наведеним насловом јавно брани.**

Место и датум:
Нови Сад, 19.05.2021.

1. др Ђорђије Васиљевић, ванредни професор

_____, председник

2. др Мирослав Вујичић, ванредни професор

_____, члан

3. др Пантелић Милана, ванредни професор

_____, члан

4. др Јовичић Добрица, редовни професор

_____, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.